

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА І ПРАВА

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

(обов'язкова дисципліна професійної підготовки)

Освітньо-професійна програма Підприємництво
спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
галузь знань 07 Управління та адміністрування
освітній ступінь Магістр

Розробник

Олена ТАРАН-ЛАЛА –

професор кафедри підприємництва і права,
д.е.н, доцент

Гарант ОПП

Олена ТАРАН-ЛАЛА –

професор кафедри підприємництва і права,
д.е.н, доцент

Полтава

2022 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова дисципліна професійної підготовки
Назва структурного підрозділу	 Кафедра підприємництва і права
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	Викладач: Таран-Лала Олена , д.е.н., доцент Контакти: ауд. 481, навчальний корпус 4 : lala@pdaa.edu.ua : 0686413929, сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/taran-lala-olena-mykolayivna
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність Освітня програма	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність Підприємництво

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів: комплексу знань про закономірності та особливості розвитку підприємницької діяльності в Україні; навичок підприємницького мислення, цілісного бачення проблем підприємницької діяльності та компетентностей щодо управління підприємницькою діяльністю, які базуються на кращих світових практиках і, водночас, адаптовані до умов господарювання сучасної України з метою оволодіння вміннями, необхідними для організації власної справи, а також ефективного управління підприємницькими структурами в різних видах господарювання.

Основні завдання навчальної дисципліни: засвоєння здобувачами основних аспектів підприємництва як виду господарської діяльності людей, правові основи ведення бізнесу в Україні, практико орієнтовані алгоритми започаткування власної справи та функціонування суб'єктів підприємництва в різних видах господарювання.

Компетентності:

Загальні:

ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Спеціальні:

СК 1. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.

СК 3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва, торгівлі та /або біржової діяльності.

СК 8. Здатність виявлення та обґрунтування пріоритетних напрямів організації та ведення підприємницької діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Вміти розробляти заходи матеріального і морального заохочення та застосовувати інші інструменти мотивування персоналу й партнерів для досягнення поставленої мети.

ПРН 5. Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати

поставлені завдання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

ПРН 7. Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

ПРН 9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.

ПРН 10. Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.

Програма та структура навчальної дисципліни

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	Денна форма навчання 076ПТБД мд 2022				Заочна форма навчання 076ПТБД мз 2022[1](л.н.)			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Тема 1. Загальна характеристика підприємницької діяльності	10	-	2	8	10	-	-	10
Тема 2. Підприємець та його ділові якості	10	-	2	8	10	-	-	10
Тема 3. Правові засади підприємницької діяльності в Україні	10	2	2	6	10	2	-	8
Тема 4. Підготовка до початку бізнесу	10	-	2	8	10	2	-	8
Тема 5. Реєстрація підприємницької діяльності	10	2	2	6	10	-	2	8
Тема 6. Організація виробництва товару/послуги	10	2	2	6	10	2	-	8
Тема 7. Ціноутворення	10	2	2	6	10	2	-	8
Тема 8. Основи обліку. Податки	10	2	2	6	10	-	2	8
Тема 9. Стратегічний контекст бізнесу	10	-	2	8	10	-	-	10
Тема 10. Аналіз стратегічного потенціалу бізнесу	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 11. Стратегії бізнесу	10	2	2	6	10	2	-	8
Тема 12. Етика бізнесу	10	2	2	6	10	-	-	10
Індивідуальні завдання: або (у т. ч. індивідуальні завдання)		-	-	-		-	-	26
Усього годин	120	16	24	80	120	10	4	106

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання *

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Екзамен	Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань сам. роб.	Реферат/ презентація		
ПРН 3	6	6	4	4	20
ПРН 5	6	6	4	4	20
ПРН 7	6	6	4	4	20
ПРН 9	6	6	4	4	20
ПРН 10	6	6	4	4	20
Разом	30	30	20	20	100

* - для максимальної кількості балів

Система нарахування балів з навчальної дисципліни

(Денна форма навчання 076ПТБД_мд_2022)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань сам. роб.	Реферат/ презентація	
Тема 1. Загальна характеристика підприємницької діяльності	2	2	20	4
Тема 2. Підприємець та його ділові якості	2	2		4
Тема 3. Правові засади підприємницької діяльності в Україні	2	2		4
Тема 4. Підготовка до початку бізнесу	2	2		4
Тема 5. Реєстрація підприємницької діяльності	2	2		4
Тема 6. Організація виробництва товару/послуги	3	3		6
Тема 7. Ціноутворення	3	3		6
Тема 8. Основи обліку. Податки	3	3		6
Тема 9. Стратегічний контекст бізнесу	3	3		6
Тема 10. Аналіз стратегічного потенціалу бізнесу	3	3		6
Тема 11. Стратегії бізнесу	3	3		6
Тема 12. Етика бізнесу	2	2		24
Екзамен	-	-		20
Разом	30	30	20	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

(Заочна форма навчання 076ПТБД_мз_2022[1](л.н.))

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань сам. роб.	Виконання завдань контр. роб.	
Тема 1. Загальна характеристика підприємницької діяльності	2	2	20	4
Тема 2. Підприємець та його ділові якості	2	2		4
Тема 3. Правові засади підприємницької діяльності в Україні	2	2		4
Тема 4. Підготовка до початку бізнесу	2	2		4
Тема 5. Реєстрація підприємницької діяльності	2	2		4
Тема 6. Організація виробництва товару/послуги	3	3		6
Тема 7. Ціноутворення	3	3		6
Тема 8. Основи обліку. Податки	3	3		6
Тема 9. Стратегічний контекст бізнесу	3	3		6
Тема 10. Аналіз стратегічного потенціалу бізнесу	3	3		6
Тема 11. Стратегії бізнесу	3	3		6
Тема 12. Етика бізнесу	2	2		24
Екзамен	-	-		20
Разом	30	30	20	100

Шкала та критерії оцінювання програмних результатів за темами:

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних вправ

Шкала оцінювання, балів (2,0 бали та 3,0 бали)	Характеристика критерію
1,6-2,0; 2,1-3,0	Здобувач вищої освіти правильно розв'язав практичне завдання (задачу), вміє пояснити методику розв'язання та зміст застосовуваного понятійного апарату і формул. Вміє аргументувати свої думки.
1,1-1,5; 1,1-2,0	Здобувач вищої освіти показує знання методики розв'язання практичного завдання (задачі) та змісту застосовуваного понятійного апарату і формул. Проте допущені окремі незначні помилки у розв'язанні.
0,6-1,0; 0,5-1,0	Здобувач вищої освіти частково розв'язав практичне завдання (задачу), але не спромігся аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату та методики розв'язання задачі.
0-0,5; 0-0,4	Здобувач вищої освіти неправильно розв'язав практичне завдання (задачу), показав незадовільне знання понятійного апарату, або взагалі нічого не відповів.

Шкала та критерії оцінювання питань самостійної роботи

Шкала оцінювання, балів (2,0 бали та 3,0 бали)	Характеристика критерію
1,6-2,0; 2,1-3,0	на високому рівні – вірно розкриті питання самостійної роботи; ЗВО демонструє розуміння сутності матеріалу, логічність та самостійність у його викладі; аргументовано обґрунтовує свою думку; відповідь містить обґрунтовані висновки
1,1-1,5; 1,1-2,0	на середньому рівні – ЗВО демонструє знання і розуміння основних положень питання самостійної роботи, але викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді
0,6-1,0; 0,5-1,0	на достатньому рівні – ЗВО демонструє неточні знання і розуміння основних положень питання; висновки неповні; наявні несуттєві помилки під час відповіді
0-0,5; 0-0,4	на низькому рівні – ЗВО демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень питання; наявні суттєві помилки; висновки неповні

Шкала та критерії оцінювання підготовки реферату/презентації

Шкала оцінювання, балів	Характеристика критерію
20	на високому рівні – ЗВО демонструє розуміння сутності матеріалу, логічність та самостійність у його викладі; аргументовано обґрунтовує свою думку; відповідь містить обґрунтовані висновки
15-19	на середньому рівні – ЗВО демонструє знання і розуміння основних положень питання, але викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді
10-14	на достатньому рівні – ЗВО демонструє неточні знання і розуміння основних положень питання; висновки неповні; наявні несуттєві помилки під час відповіді
5-9	на низькому рівні – ЗВО демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень питання; наявні суттєві помилки; висновки неповні

Шкала та критерії оцінювання виконання контрольної роботи

Вид завдання	Шкала оцінювання,	Вимоги до знань та умінь студентів
--------------	-------------------	------------------------------------

	балів	
Теоретичне*	0-1бал	Несвідоме, механічне відтворення матеріалу зі значними помилками та прогалинами; судження необґрунтовані; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь містить стилістичні та граматичні помилки.
	2-3 бали	Свідоме і повне відтворення матеріалу з деякими неточностями у другорядному матеріалі; виклад матеріалу достатньо обґрунтований, дещо порушено послідовність викладу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
	4-5 балів	Виклад матеріалу глибоко обґрунтований, логічний, переконливий. Відповідь містить власні приклади, що свідчить про творче застосування матеріалу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
Максимальна кількість балів	10 балів	
Професійно-орієнтоване (практичне завдання)	0-4 бали	Є помилки у кількісному аналізі результатів дослідження.
	5-8 балів	Кількісна обробка результатів виконана правильно та за усіма показниками, проте є незначні стилістичні та граматичні помилки.
	9-10 балів	Кількісна обробка результатів виконана правильно та за усіма показниками. Аналіз детальний та послідовний. Робота написана стилістично та граматично правильно з використанням професійних термінів.
Максимальна кількість балів	10 балів	
Всього	20 балів	

* контрольна робота має 2 теоретичні питання

Формою семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Управління підприємницькою діяльністю» (1 семестр) є екзамен.

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Вид завдання	Шкала оцінювання, балів	Вимоги до знань та умінь здобувачів вищої освіти
для теоретичного питання*	0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	1	Здобувач вищої освіти не володіє переважною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять.
	2	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади.
	3	Здобувач вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами
	4	Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять
	5	Здобувач вищої освіти повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, вдало наводить

		приклади.
Максимальна кількість балів	10 балів	
Професійно-орієнтоване (практичне завдання)	0-1	відсутність розрахунку практичної ситуації, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	2-3	Здобувач вищої освіти планує та виконує частину завдання за допомогою викладача
	5-6	Здобувач вищої освіти має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
	7-8	Здобувач вищої освіти за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
	9-10	Здобувач вищої освіти може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань
Максимальна кількість балів	10 балів	
Всього	20 балів	

*екзамен складається з 2 теоретичних питань

Система оцінювання навчальних досягнень студентів національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120 год.

Кількість кредитів – 4

Форма семестрового контролю – екзамен

Політика навчальної дисципліни

- Політика щодо термінів виконання та перескладання: усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

- Політика щодо академічної доброчесності: списування під час виконання робіт заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

- Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим; при наявності індивідуального графіку співпраця здобувача та викладача відбувається згідно даного графіка.

- Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями.

- На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Сторінка курсу на платформі Moodle-<https://moodle.pdaa.edu.ua/>

Рекомендовані джерела інформації:

Основні

1. Апопій В.В., Середа С.А., Шутовська Н.О. Основи підприємництва: навчальний посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2018. 323 с.
2. Воронкова В.Г., Беліченко А.Г., Желябін В.О. Основи підприємництва: теорія і практикум: навчальний посібник. Львів: «Магнолія 2006», 2017. 454 с.
3. Гаєвська Л. М., Марченко О. І. Підприємницька діяльність: підручник. Ірпінь: Державна фіскальна служба України, Університет ДФС України, 2019. 500 с.
4. Лала О.М. Оцінка якості системи управління підприємством: монографія. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. 165 с.
5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2013, 304 с.
6. Радченко К. І. Стратегічний аналіз у бізнесі: навчальний посібник. Львів: Новий Світ, 2013. 272 с.
7. Романова Л.В. Управління підприємницькою діяльністю: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 240 с.
8. Таран-Лала О.М. Стратегічний менеджмент: навчально-методичний посібник. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. 145 с.
9. Таран-Лала О.М. Функціонування соціально-економічних систем: теорія та практика: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2016. 332 с.

Допоміжні

1. Грехов А.М. Електронний бізнес (Е-комерція): навчальний посібник. Київ: Кондор, 2008. 302 с.

2. Іванюта С.М. Підприємництво і бізнес-культура: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2007. 288 с.
3. Taran-Lala O., Oliinyk A., Lopushynska O. Evaluation of efficiency of resource-saving development management of agricultural enterprises in the context of environmental security of the country. *Security of the XXI century: national and geopolitical aspects*. Issue 3: collective monograph / in edition I. Markina. Nemoros s.r.o., 2021. P. 10–17.
4. Halkiv L., Taran-Lala O., Klymenchukova N. Innovation strategies for the management of labor potential in the systems of business processes in enterprises of the agro-food sector. *Security management of the XXI century: national and geopolitical aspects*. Issue 4: collective monograph / in edition D. Diachkov. Prague. Nemoros s.r.o. 2022. Czech Republic. P. 253–259.
5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М. Перспективи інтеграції сільськогосподарського підприємства до складу споживчої кооперації в кризовій економіці. *Економіка та держава*. 2020. Вип. 5. С. 11–14.
6. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Касіч Ю.А. Управління кадровою безпекою підприємства як інструмент детінізації: методичні засади та практична апробація. *Агросвіт*. 2020. № 21. С. 19–25.
7. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Яхницька В.П. Стратегічні аспекти ефективності менеджменту стійким розвитком підприємства в умовах конкурентного бізнес-середовища. *Економіка та держава*. 2020. Вип. 11. С. 24–27.
2. Орлова-Курилова О.В., Таран-Лала О.М., Петченко М.В., Мартинов В.В. Модель управління інноваційним підприємництвом у контексті стратегій логістичної та фінансової інфраструктури національної економіки в умовах пандемії Covid-19, діджиталізації та сталого розвитку. *Агросвіт*. 2021. № 21-22. С. 27–34.
3. Орлова-Курилова О., Таран-Лала О., Завгородня Є., Білик О. Ефективна інноваційна політика стратегій менеджменту підприємницької активності на основі модернізації промисловості в соціальному й екологічному вимірі. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. Серія: Економічні науки. 2021. № 3. С.39–46.
4. Орлова-Курилова О.В., Таран-Лала О.М., Рожок Т.А., Стадніченко В.О. Формування політики інноваційного підприємництва та економічних драйверів в контексті стійкого розвитку, ризик-менеджменту та глобальної конкуренції. *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6. № 3. С. 41 – 48.
5. Орлова-Курилова О.В., Харчук Т.В., Таран-Лала О.М., Хобта М.О. Моделювання динаміки інституціонального середовища управління інноваційним підприємництвом в умовах трансформації бізнес-процесів в національній економіці та адаптації до умов пандемії COVID-19, діджиталізації та сталого розвитку. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2021. № 10 (245). С. 82 – 91.
8. Орлова-Курилова О.В., Таран-Лала О.М., Іванова Л.С., Сафронська І.М., Кондріков І.Д. Моделі управління змінами споживчих переваг та інноваційним підприємництвом в умовах глобалізації: формування інституціональної системи цільової стратегії державної політики. *Агросвіт*. 2021. № 20. С. 8–13.
9. Таран-Лала О.М. Імітаційна модель розвитку споживчої кооперації України на основі узгодження її інтересів та держави. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*: зб. наук. праць. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України», 2018. Вип. 4 (132). С. 10–16.
10. Таран-Лала О.М., Загребельна І.Л., Симоненко Я.В. Оптимізація процесу соціального розвитку трудового колективу підприємства в умовах динамічного бізнес-середовища. *Агросвіт*. 2019. Вип. 24. С. 23–27.
11. Таран-Лала О.М., Зось-Кіор М.В., Андрусенко М.М. Імідж підприємства як фактор впливу на його конкурентоспроможність. *Агросвіт*. 2020. Вип. 7. С. 18–22.
12. Таран-Лала О.М., Сорока Ю.С. Сутність та основні види систем мотивації на підприємстві. *Агросвіт*. 2021. № 219-10. С. 31–37.

13. Таран-Лала О.М., Іщейкін Т.Є., Іщейкін Є.В. Еволюція науково-теоретичних поглядів на поняття та роль лідерства в управлінні сучасним підприємством. *Бізнес-навігатор*. 2021. № 3. С. 44–50.

14. Acs Z. J., Audretsch D. B. *Handbook of Entrepreneurship Research: An Interdisciplinary Survey and Introduction*. Boston : Kluwer Academic Publishers, 2003. 556 p.

15. Cuervo A., Ribeiro D., Roig S. *Entrepreneurship: Concepts, Theory and Perspective*. Introduction. *Entrepreneurship*. Berlin: Heidelberg, Springer, 2007. 348 p.

16. Kariv D. *Entrepreneurship: an international introduction*. New York : Routledge, 2011. 318 p.

17. Storey D. J., Greene F. J. *Small business and entrepreneurship*. Harlow : Pearson Education, 2010. 576 p.

18. Zhyvko Z.B., Orlova-Kurilova O.V., Kredisov V.A., Taran-Lala O.M. Modelling adaptive and simultaneous state-business partnership strategies in the context of conflict management in the context of the Covid-19 pandemic, digitalization and sustainable development. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2021. № 3 (17). – С. 43-48.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

2. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 28.09.2017 № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>

3. Загальні вимоги ЄС до імпортованих товарів від 09.07.2008 р. № 765/2008 URL : <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua>

4. Гусева О.Ю., Легомінова С.В., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Засади відкриття власного бізнесу: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2018. 148 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1651_67569669.pdf

5. Основні пріоритети Спільної аграрної політики (САП) країн ЄС. 2017. URL: <http://www.amdi.org.ua/home/amdi-news/21-news/300-the-mainpriorities-of-the-common-agricultural-policy-cap-of-the-eu.html>

6. Таран-Лала О.М., Сухорук К.В. Особливості стратегічного управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2021. № 25. URL: <https://economyandsociety.in.ua>

7. Anderson, Amy. Successful Business Communication: It Starts At The Beginning. 2013. URL: <http://www.forbes.com/sites/amyanderson/2013/05/28/successful-business-communication-it-starts-at-thebeginning/#2503ff343280>

8. Dedicat C. Circular economy: what it mean, how to get there. 2016. URL: <http://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-importance-of-acircular-economy>